

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzemil obeh
medij in pramnikov).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 132 — Štev. 132

NEW YORK, TUESDAY, JULY 8, 1941 — TOREK, 8. JULIJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

AMERIKA PREVZELA ISLANDIJO

AMERIŠKI MORNARIŠKI VOJAKI BODO ZAMENJALI ANGLEŽE IN KANADČANE NA STRATEGIČNO VAŽNEM OTOKU. — MORNARICA BO PREVZELA VARSTVO PREKO VODOVJA

Včeraj je predsednik Franklin D. Roosevelt obvestil kongres, da so ameriški vojaki zasedli otok Islandijo, ki se nahaja v nemški vojni zoni. Obenem so prejele ameriške bojne ladje in mornariški aeroplani od predsednika povelje, da ukrepejo vse potrebno, da očistijo trgovsko pot med Islandijo in Združenimi državami nemških bojnih napadalnih ladij. Istočasno je bilo ameriško vojaštvo poslano tudi na otok Trinidad ob severni obali Južne Amerike in v angleško Novo Guiano.

Predsednikovo naznanilo je pisenitelo kongres.

Islandija se nahaja v severnem Atlantiku, tik pod severnim tečajnikom in v isti zemeljski širini z Norveško in Grenlandijo. (Grenlandija je tudi pod ameriško zaščito). Z Islandije je do severne Škotske 670 milj, do Norveške 415 milj, do južnega konca Grenlandije 950 milj, od New Yorka pa okoli 2300 milj.

V svojem poročilu na kongres pravi predsednik, da bi v slučaju, da bi Nemčija zasedla Islandijo, nastal naslednji položaj:

1. Ogrožanje Grenlandije in severnega dela ameriške celine.

2. Nevarnost za parobrodstvo po severnem Atlantiku.

3. Vedno ogrožanje stalnega pošiljanja municije Angliji — kar je zadeva široke politike, ki jo je jasno odobril kongres.

"Zato je neobhodno potrebno, da pota med Ameriko in temi strategičnimi točkami, čijih varnost smatra naša država za bistvo svoje lastne varnosti in morajo vsled tega biti zaščitene, ostanejo odprta in prosta vsakega sovražnega dejanja ali pa ogroženosti," pravi predsednik. Nato pa je podal naslednje zelo važno naznanilo:

"Kot vrhovni poveljnik sem vsled tega izdal povelje mornarici, da je ukrenjeno vse potrebno, da so zveze med Islandijo in Združenimi državami zavarovane, kakor tudi zveze po morju med Združenimi državami in vsemi strategičnimi kraji."

VOJNA V SREDOZEMLJU

Angleži stalno napredujejo v Siriji ter prodirajo proti trem poglavitnim mestom Beirutu, Aleppu in Homsu. Angleški aeroplani so tudi izvedli močan napad na Palermo na Siciliji. Najbolj so seroplani bombardirali parnike v pristanišču. Poškodovanih je bilo pet parnikov.

Trije zamorci linčani

Iz poročila Tuskegee Instituta v Alabami je razvidno, da je bilo v prvih šestih mesecih tekočega leta v Združenih državah linčanih troje oseb. Linčanja so se završila v Floridi, Georgiji in North Carolini. Vsi linčani so bili zamorci. Prvega so obkolili posilstva, drugega tatvine, tretjega pa spora z nekim belem.

Mlekarska stavka

Governer države New York je trdno prepričan, da bodo stavkarji prodrli s svojimi zahtevami in da bo stavka čimprej končana.

Kot je bilo včeraj poročano, se je governer Lehman štiri ure posvetoval za zastopniki stavkajočih farmerjev. Pri posvetovanju so bile zastopane naslednje organizacije: Dairy Farmers Union, Dairyman's League, Metropolitan Cooperative Producers Bargaining Agency in Associated Independent.

Governer upa, da bo stavka kmalu končana in da bodo prodri stavkarji s svojimi zahtevami, med katerimi je najvažnejša: tri dolarje za sto funtov (47 kvartov) mleka.

Dostavil je, da dobe farmerji za mleko več kot so naprimer dobili pred letom dni, toda o kakšni prosperiteti med farmerji prebivalstvom ni zaenkrat nobenega govora.

Navzlic temu bi bila pa z ozirom na sedanje kritične čase domorodna čolnost farmerjev poslužiti se demokratičnih pripomočkov, ne pa kar enostavno zastavkati.

Predno so se odpravili zastopniki farmerskih organizacij k governerju Lehmanu so v Hornesville, N. Y., pri znanem gospodarstveniku Owen D.

AMERICAN AVIATION JE BILA VRNENA TOVARNA V INGLEWOOD, CALIF.

Predsednik Roosevelt je vrnil lastnikom veliko tovarno North American Aviation Co. v Inglewood, Cal., ki jo je tri tedne upravljal vlada.

Predsednik je izjavil, da so bile vse sporne zadeve, ki so se pojavile med delavstvom in upravo, uravnane na demokratičen način, to je potom posredovanja.

Vojaštvo je prevzela North American tovarno dne 9. junija ter s tem končalo stavko, ki je zadržala delo pri vladnih naročilih, predstavljajo č i h vrednost 196 milijonov dolarjev.

Predsednik je pripomnil: — Če bi bila speč ogrožena preprotna produkcija, bom brez vsakega obotavljanja stopil isto, kajti v produkciji ne sme biti nobenega zastoja.

Mir v industriji mehkega premoga

Po večmesečnem obotavljanju so se tudi južni operatorji sporazumeli z Johnom L. Lewisom. Enaka plača za vse kopače mehkega premoga.

John L. Lewis, predsednik United Mine Workers, je sporočil, da je preklical stavko kopačev mehkega premoga po južnih državah, ki bi imela izbruhnuti danes (v torek). Po štiri mesece trajajočih pogajanjih so se namreč južni operatorji vklonili ter sklenili pogodbo z United Mine Workers.

Operatorji bodo plačevali premogarjem po sedem dolarjev na dan, dočim so pred stavko zaslužili dnevno samo po \$5,60.

Ze spočetka so bili pripravljene dati en dolar priboljška, nikakor pa ne \$1,40, da bi bilo razmerje med plačami južnih premogarjev in njihovih severnih tovarišev, izravnano. Ker so baroni odločno vztrajali pri svojih zahtevah, je

Youngu posvetovali. Young ima veliko farmo in se je pridružil štrajkarjem.

Navzlic štrajku dospe vsak dan nekaj nad štiri milijone kvartov mleka v New York, kar pa seveda nikakor ne zadostuje. New York ga namreč potrebuje 7 milijonov 500 tisoč kvartov na dan.

Trucke, ki vozijo mleko v mesto, spremljajo državni policisti, če pa slučajno nalete pikesti na nezastražen truck, prisilijo voznika zlititi mleko v jarek.

Bordenova in Sheffieldova družba mleka več ne konservirata, da ga je dovolj na razpolago v pitne svrhe.

Če bo štrajk še kaj časa trajal, bosta kompaniji začasno prenehali izdelovati sladolea.

Bombardiranje nemških krajev

Angleški aeroplani so tudi ves dan bombardirali razna francoska pristanišča in letališča ter tudi razne nemške, zlasti industrijske kraje.

Japonske izgube na Kitajskem

Iz poročila japonske vlade je razvidno, da je v prvi polovici tekočega leta padlo v bojih s Kitajci 5119 Japoncev.

Do konca meseca junija so Japonci baje ujeli 191.000 kitajskih vojakov in zaplenili velike množine vojnega materijala.

Zdi se pa, da delavci še vedno niso povsem zadovoljni. Lew Michener, unijski ravnatelj za zapadno obal, kateri je bil zaradi svoje vloge, ki jo je igral v stavki, suspendiran, je brzojavil CIO predsedniku Philippu Murrayu v Washington, da je bila nova pogodba delavcem vsiljena.

V Atlantic City, N. J., se je registriral za vojaško službo 21-letni Joseph R. Barbera, ki meri samo štiri čevlje dva in ča. To je najmanjši nabornik, kar se jih je doslej priglasilo. Rekel je, da bi rad služil v infanterijskem polku, toda želja se mu ne bo izpolnila.

Mir v industriji mehkega premoga

sklenil John L. Lewis napovedati štrajk. V zadnjem hipu so se premislili.

Delovni čas v majnah je do ločen na sedem ur dnevno oziroma petintrideset ur tedensko. Premogarji bodo imeli na leto deset dni počitnic. Za počitnice bo kompanija plačala premogarju dvajset dolarjev.

V imenu organizacije je podpisal pogodbo John L. Lewis, v imenu južnih premogovnih družb, pa L. E. Gaynes iz Mt. Hope, W Va.

Po južnih majnah je zaposlenih 150.000 premogarjev.

Islandija je povabila Ameriko

Islandski ministrski predsednik je stavil Rooseveltu osem pogojev za zasedbo otoka. — Združene države bodo plačale vse stroške.

24. junija. — Angleški poslanik je islandskemu ministrskemu predsedniku Hermanu Jonassonu v Reykjaviku rekel, da zaradi varnosti zapadne zemeljske poloble predsednik Roosevelt želi pomagati braniti Islandijo, toda samo na povabilo Islandije.

1. julija. — Ministrski predsednik Jonasson je odgovoril Rooseveltu, da je Islandija zadovoljna, da jo Združene države pod gotovimi pogoji zasedejo.

7. julija. — Predsednik Roosevelt je kongresu sporočil, da se je ameriško vojaštvo izkrcalo na Islandiji.

Jonasson je stavil predsedniku Rooseveltu 8 pogojev za zasedbo Islandije in vsi vsebujejo določbe, da se Združene države zavežejo, da se bodo ameriški vojaki po končani vojni umaknili z otoka, da bo ameriška vlada priznala neodvisnost in suverenost Islandije in da se Združene države tudi tekom zasedbe ne bodo vmešavale v islandsko vlado.

Združene države so obljubile, da bodo Islandijo branile pred nemškim vpadom in skupno z Islandijo tudi Ameriko. Za obrambo ne bo treba plačati ničesar in Združene države bodo Islandiji celo povrnile vsako škodo, ki bi bila povzročena Islandiji.

Najmanjši nabornik

V Atlantic City, N. J., se je registriral za vojaško službo 21-letni Joseph R. Barbera, ki meri samo štiri čevlje dva in ča. To je najmanjši nabornik, kar se jih je doslej priglasilo. Rekel je, da bi rad služil v infanterijskem polku, toda želja se mu ne bo izpolnila.

— Jaz sem ga ustrelil, kdo pa drugi, — je Sawicki prostodušno priznal. — Štari lump me je bil poslal v poboljševalnico. Ko sem se mu približal, me je hotel udariti in začel kričati. Jaz sovražim kričače.

V nedeljo je bil v nekem čikaškem parku ustreljen 19letni John E. Miller. — Stopil sem k njemu, — je rekel Bernard, — in ga pozval, naj mi da denar. Branil se je, njegova spremljevalka me je pa opraskala. Zato sem ga ustrelil.

V ponedeljek je bil ustreljen 58-letni čikaški policist Charles J. Speaker. — Ko sem hotel napasti dva zaljubljenca, — me je hotel zagrabiti, — je pojasnjeval Bernard. — Mene ne bo noben policist aretiral. Pomeril sem v njegovo čelo. Imel je pač smolo: ustrelil sem ga.

Svojega tovariša, 17-letnega Charlesa Kwasinskega, s katerim sta bila skupaj v poboljševalnici, je Swicki težko ranil, ker mu ni hotel pomagati pri nekem roparskem napadu.

FORD JE DOBIL OGOROMNO NAROČILO

Nova tovarna bo veljala 37 milijonov dolarjev. V nji bo zaposlenih do 60 tisoč delavcev. — Novo Martinovo podjetje v Omahi.

Vojna naročila, ki jih je dobila Fordova družba od ameriške vlade, so se povečala na 737 milijonov dolarjev. Fordova družba je s tem postala največja producentka aeroplanov in motorjev in bombnikov v avni industriji.

Prvotno naročilo za zgradnjo 4236 Pratt & Whitney motorjev po dva tisoč konjskih sil za 117 milijonov dolarjev je vojni department povečal za 4807 nadaljnjih motorjev, predstavljajočih vrednost 140 milijonov dolarjev.

Ford bo zgradil 800 Consolidated B-24D bombnikov po 250 tisoč dolarjev ter dele za 1200 bombnikov.

Nova Fordova zrakoplovna tovarna v River Rouge bo za

MLAD BANDIT PRIZNAL TRI UMORE

Povsem hladnokrvno je pripovedoval, kako je v teku štirih dni usmrtil tri moške, enega pa poškodoval. — Bil je v poboljševalnici in je star šele 19 let.

V Chicagu je stal pred policijskim sodnikom Hugh McCartyjem 19letni Bernard Sawicki. Zvedel je gumij ter povsem hladnokrvno izjavil:

— Seveda sem jih ustrelil, pa to je moja zadnja skrbb. Če me hočete posaditi na električni stol, me kar posadite; meni je vseeno.

Bernard je bil več let v neki poboljšalnici, v kateri se je pa kaj kmalo poboljšal, kot je razvidno iz njegovih zadnjih dejanj.

Prejšnji petek so našli na polju pri Momence, Ill., usmrčenega 72letnega farmerja, Henryja Allaina.

— Jaz sem ga ustrelil, kdo pa drugi, — je Sawicki prostodušno priznal. — Štari lump me je bil poslal v poboljševalnico. Ko sem se mu približal, me je hotel udariti in začel kričati. Jaz sovražim kričače.

V nedeljo je bil v nekem čikaškem parku ustreljen 19letni John E. Miller. — Stopil sem k njemu, — je rekel Bernard, — in ga pozval, naj mi da denar. Branil se je, njegova spremljevalka me je pa opraskala. Zato sem ga ustrelil.

V ponedeljek je bil ustreljen 58-letni čikaški policist Charles J. Speaker. — Ko sem hotel napasti dva zaljubljenca, — me je hotel zagrabiti, — je pojasnjeval Bernard. — Mene ne bo noben policist aretiral. Pomeril sem v njegovo čelo. Imel je pač smolo: ustrelil sem ga.

Svojega tovariša, 17-letnega Charlesa Kwasinskega, s katerim sta bila skupaj v poboljševalnici, je Swicki težko ranil, ker mu ni hotel pomagati pri nekem roparskem napadu.

Z RUSKE FRONTE

Na rusko-nemški fronti včeraj ni bilo nikakih važnih sprememb. Celo Berlin priznava, da se Rusi trdno drže in nudijo močan odpor. Rusi pa poročajo, da drže celo fronto, na nekaterih krajih pa so proti Nemcem celo imeli nekaj uspehov. Kot pravijo Rusi, so bili Nemci na treh krajih vrženi nazaj in so sedaj v defenzivi. Ob Baltiku, kjer je bila včeraj v teku največja bitka v sedanji vojni, je položaj Rusom v prilog. V okolici Minska, blizu Lepela, Nemci nadaljujejo svoje napade. Nemško prodiranje v Ukrajini v smeri Novogruša Volynsk je bilo vstavljeno. Dalje proti jugu pa so imeli Nemci nekaj uspeha in Rusiji priznavajo, da so izgubili Černovice, nekdanje glavno mesto Bukovine.

Nemci so na nekaterih krajih že dospeli do Stalinove utrjene črte, toda so tudi tam ostali.

Nemci so na nekaterih krajih že dospeli do Stalinove utrjene črte, toda so tudi tam ostali.

Sen. Wheeler kritizira taj. Knoxa

Znani senator je imenoval mornar. tajnika vojnega ščuvača ter zahteval resignacijo.

V Rochesteru, N. Y., je zvezni senator Burton K. Wheeler zatrjeval, da skušajo vojni ščuvači preslepiti ameriški narod ter pognati Ameriko v vojno. Neke ameriške delegacije v Londonu že sklepa pogodbe, katerih bi nikakor ne smela sklepati, kajti v kongresu se niso bile uveljavljene določbe, ki bi ji dajale to dovoljenje.

Visoki častniki in uradniki so baje prav dobro počeni o položaju, narod pa tava v temi.

Wheeler je prav posebno vzel na piko mornariškega tajnika Knoxa ter zahteval njegovo resignacijo.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Proti Nemcem v Uruguayu

Iz Trinidada v južno-ameriški republiko Uruguay poročajo, da je ljudska množica vdrla v tamkašnje nemške in italijanske trgovine in vse razbila. — Blago so znosili demonstranti na cesto in zažgali.

Slični izgredi so se završili v nedeljo v urugujskem mestu Durazno.

PREDSEDNIK JE ŠE VEDNO UPAPOLN

Med "upanjem" v mir in "verovanjem" v mir je precejšnja razlika. — Predsednik se sklicuje na svojo izjavo, ki jo je podal ob napovedi vojne.

V svojem domu v Hyde Parku, N. Y., je pojasnil predsednik Roosevelt častnikarjem svoje nazore o sedanji vojni in političnem položaju v splošnem.

Kakor preč dvajsetimi meseci, ko so zavezniki napovedali Nemčiji vojno, predsednik tudi še zdaj upa, da se Združenim državam ne bo treba vmešati v vojno vibro.

— Vsi Amerikanci, z menoj vred, — je rekel predsednik, — smo ravno tako proti vojni kot smo proti grehu.

Skoro v isti sapi je pa dostavil, da zaupa v mir, nikakor pa ne more reči, da veruje vanj.

Častnikarji so hoteli zvedeti

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. - Place of business at the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6. - Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.-; za pol leta \$3.-; za treti leta \$1.50. - Za New York za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenimi sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 1-1243

VOJNA NA VZHODU

Ko je Hitler napadel Rusijo, so se Angleži in Amerikanci globoko oodabnili, čes, zdaj je pa krenil nekam, odkoder se ne bo vrnil z zdravo kožo.

Ta oddih pa ni prav dolgo trajal. Angleži in Amerikanci so po vsej pravici že zdaj v skrbeh, kako se bo nemško-ruska vojna končala.

Le dve možnosti sta in ena med njima je, da utegne biti Stalin stoddstotno poražen.

V tem slučaju bi bila vsa politična in vojaška moč ruske vlade uničena. Rusko ozemlje v Evropi bi razcepil Hitler v male države ter jim postavil svoje "protektorje", dočim bi bila azijska Rusija podrejena japonski kontroli.

Druga možnost je Stalinova zmaga. Z ozirom na silne izgube bi bila seveda ta zmaga bolj piškava, toda Stalinu bi uspelo vzdržati odpor in obenem tudi vzhodno fronto.

Diplomatje v Londonu in Washingtonu morejo računati izključno le s tema dvema možnostima ter napeti vse sile, da se Stalinu posreči vzdržati vzhodno fronto.

Ob izbruhu nemško-ruske vojne so se angleški in ameriški politiki tolažili, da je vojna za precej časa odvrnjena od angleške in ameriške obali. To je bila zelo jalova tolažba.

Zdaj je sicer še nekoliko prezgodaj napovedati konec te najnovejše vojne, toda sleherni bi moral imeti pred očmi Francijo, čije usoda je bila v šestih tednih zapечатena.

Ena stvar je že zdaj povsem gotova. Če Hitler v prvih bitkah ne bo porazil Stalina, se bo slednji umaknil s svojo armado v notranjost Rusije in iskal primerne ozemlja za razvoj in vzdržanje svoje fronte.

Hitler se bo poslužil silnih množin vojnega materiala - predvsem pa tankov, topov in podmornic. V roke mu bodo padle velikanske rezerve pšenice in olja.

Državice, ki jih bo ustanavljal na svojem pohodu, bo naseljeval proti zapadnim demokracijam ter jih popolnoma podredil svoji volji. Njegovi uspehi bodo utrdili njegov vpliv na Daljnem istoku in v Južni Ameriki. Ob prvi priliki bo s podvojeno silo obnovil borbo proti Angliji.

Amerika bi storila usodopolno napako, če bi se vsled nemško-ruske vojne vdala brezbrizju.

Položaj je za Anglijo kakor tuji za Ameriko preveč resen, da bi puščali v nemar nacistično nevarnost.

30. junija je govoril ameriški mornariški tajnik Frank Knox na konferenci državnih governerjev ter jih opozarjal na skrajno nevarno položaj.

Rekel je, da je zdaj napočil čas, ko naj ameriška mornarica prežene z Atlantika Hitlerjeve podmornice.

Njegova zaključna zahteva je bila jasna. Amerika mora tekom prihodnjih treh mesecev storiti nekaj radikalnega za oslabitev Hitlerjeve zapadne, to je Atlantske fronte. Zdaj je čas, kajti zdi se, da je Hitler na vzhodni fronti precej zaplenjen.

In večeraj se je zgodilo nekaj radikalnega - Amerika je prevzela varstvo strateškega otoka v severnem Atlantiku - Islandije.

POTEK DOGODKOV NA ISLANDIJI

Islandija je bila do leta 1918 danska kolonija. Po svetovni vojni pa je postala samostojna država, toda je ostala združena z Dansko pod skupnim kraljem. Ko se je Hitler spopadil lanskega leta polastil Danske, je nekaj danskih vojakov odšlo na Islandijo, kjer so postavili svoj lastni parlament althing, ki je po kratkem razmotrivanju poslal danski vladi v Kodanju sporočilo, v katerem se Islandija odpoveduje zvezi z Dansko. Danska je odgovorila in sporočila, da sprejme obstoj "z obžalovanjem."

Nato so Angleži poslali na otok svoje vojaštvo, predno se ga je mogla polastiti Nemčija.

Ameriški vojaki so sedaj od Angležev prevzeli Islandijo, da more biti angleško vojaštvo poslano na bojno fronto.

Četudi se nahaja Islandija na skrajnem severnem delu Atlantika, ima pri vsem menda med vsemi deželami največ ognjenikov. Poznanih je 107 ognjenikov z več tisoč žreli, velikimi in majhnimi.

Islandski otok je dolg 298 milj in 194 milj širok. Površina meri isto toliko kot država Kentucky. Ima 117,000 prebivalcev. Glavno mesto je Reykjavik. Islandija nima železnice, pač pa mnogo avtomobilov in obrežni parniki opravljajo promet okoli otoka. Samo južni del otoka je naseljen. V tem delu je rodovitna zemlja in prebivalci se pečajo z ovčevrejo.

Islandija je za petino večja kot pa Iraka in je največja strateške važnosti, kajti tvori "most" med Anglijo in Ameriko.

Islandija ima mnogo vročih vrelcev, ki preslabujejo Reykjavik in druge kraje z gorčico. Velik del prebivalstva se peča z ribištvom. Islandija je tudi bogata na raznih rudah.

Rooseveltova imenovanja za vrhovno sodišče so dosegla rekord

S povišanjem sodnika Harlan Stone-a na mesto glavnega sodnika najvišjega sodišča Združenih držav in imenovanjem senatorja James F. Byrnesa in generalnega pravdnika Robert H. Jacksona za sodnike prisednike, je predsednik Roosevelt dosegel rekord v imenovanju sodnikov za Vrhovno sodišče. Točiko imenovanj ni napravil nikar prejšnji predsednik razum Washingtona, ki jih je imenoval enajst tekom svojega osemletnega predsednikovanja.

Ker so člani Vrhovnega sodišča, najvišja pravosodna oblast v deželi, imenovani občasno in njihova služba more končati le s smrtjo ali ostavko, večina predsednikov ima priliko imenovati le nekoliko izmed njih. Kakor je Vrhovno sodišče sedaj sestavljeno, s svojim polnim članstvom devetih sodnikov, obstoja od sledečih: glavnega sodnika Stone-a, ki izvorno je bil imenovan sodnikom od predsednika Coolidge, od sodnikov prisednikov: Owen J. Roberts, imenovanega od predsednika Hooverja, ter Hugo Black, Stanley Reed, Felix Frankfurter, William C. Douglas in Frank Murphy, ki so bili vsi imenovani od predsednika Roosevelt-a, in zraven dveh zadnjih imenovanih sodnikov Byrnesa in Jacksona.

V očeh mnogih pravnških strokovnjakov Vrhovno sodišče Združenih držav ima večjo oblast, kot katero slično sodišče na svetu. Ono je zares ameriška izvirna ustanova in v teku ameriške zgodovine so njegove odločbe igrale važno vlogo za usmerjanje ameriškega razvoja.

Vrhovno sodišče je bilo ustanovljeno od kongresa leta 1789. Podlaga za njegovo ustanovitve je bila v predgovoru konstitucije, kjer je rečeno, da ena izmed njenih svrh je "zagotoviti pravico". In tako je bilo v III. članku konstitucije ustanovljeno federalno pravosodje kot panoga vlade in pravosodna oblast Združenih držav je bila poverjena Vrhovnemu sodišču in takim nižjim sodiščem, ki utegnejo biti ustanovljene.

Za prvo Vrhovno sodišče je bilo določeno članstvo enega glavnega vrhovnega sodnika in petih sodnikov prisednikov. Leta 1807 je bilo članstvo povečano na sedem, leta 1837 na devet in leta 1863 na deset. L. 1869 pa je bilo število zopet znižano na devet, kar je ostalo do sedaj.

Vočinski sklep sodišča je pravoveljavnen in more biti spremenjen le potom protivnega sklepa sodišča samega. Za to so kritiki od časa do časa ugovarjali, čes da petorica ali celo četvorica mož ima oblast izreči, da-li so zakoni veljavni ali ne. Leta 1935 in 1936, ko so mnogi Rooseveltovi zakoni prišli pred odločbo sodišča, je več njih bilo proglašeni protustavnimi vsled sodnega sklepa 5 proti 4. Nastala so ostrazpravljanja med prijatelji in nasprotniki New Deal. Napredni elementi so protestirali proti konzervativni večini sodišča, čes, da se ne zna prilagoditi novim časom, ko je treba liberalizma, da se rešijo pereča socialna vprašanja.

Vsled te agitacije je predsednik predložil reorganizacijo Vrhovnega sodišča, ki bi povišala število sodnikov. Predlog pa je vzbudil velike proteste in je propadel. Vendarle so smrti in ostavke od leta 1937 dale predsedniku Rooseveltu priliko, da je imenoval zadostno število novih sodnikov liberalnega naziranja, tako da je zasedel večino sodnikov liberalnega naziranja.

V zvezi z velikim pomanjkanjem olja se je milanski kardinal Schuster s težkim srem odločil in dovolil, da smejo imeti v revnih župnijah, ki si potrebnega olja res ne morejo nabaviti, električne svetilke za večno luč. Dovoljenje je dano z izredno pripombo, da naj se ga poslužujejo res le samo tam, kjer so res v stiski.

Advertisement for SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA. Includes details about membership (52,000) and a donation of \$8,000,000.00. Contact: 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Advertisement for Ljudska Kuharica (People's Cook) and Knjigarna Slovenic Publishing Company. Features a woman's illustration and lists various services.

Advertisement for Posedne Podmornice v Lednem Morju (Secret Submarines in the Ice Sea). Discusses military and technological aspects of submarines.

Advertisement for Elektricne Večne Luči (Electric Everlasting Lights). Promotes a new lighting technology.

Advertisement for Živi Viri (Living Springs) by Ivan Matičič. Promotes a book about Slovenian water resources.

Advertisement for Peter Zgaga. Promotes various products and services, including a modern stove.

Advertisement for Nemčija in Plinska Vojska (Germany and Gas Army). Discusses military and industrial developments.

Advertisement for Anekdota (Anecdotes) by Bernard Shaw. Promotes a collection of stories.

Advertisement for Knjigarna "Glas Naroda". Promotes a bookstore and lists various books for sale.

Kratka Dnevna Zgodba

Bela koza

Nekoč je živel koza z krotkimi očmi, ki jo je starec Sulejman neusmiljeno mačil.

Koza je umrla. Pesnik: Nekega prečpega jutra je neznani potnik potikal na grajska vrata.

"Zakaj si danes tako žalosten, pesnik?" "Zato," ji je odgovoril, "ker je veselje satro maska na mojih licih."

"Od kod prihajaš?" ga je vprašala.

"Od življenja, princeska, ki je težko in polno bolečin. Ti ne razlikuješ starega kamenja od cvetlice in ne moreš odkriti ljubezni v besedah, ki naj bi prikrijele pravo misel."

"Če hočeš, da ostanem prijatelj, mi ne govori o ljubezni - nikoli ti ne bi verjela," je rekla princeska in jezno je odšla.

"Kaj te ni sram, Sulejman, da tako mačiš kozo?"

"Sama to hoče, princeska, mnogokrat sem jo že spodil z vrta, pa vselej pride zopet nazaj."

"A to pomeni, da ti je zvesta."

"Vseeno mi je; ne maram je."

Princeska se je vrnila v grad, kjer je zopet srečala pesnika.

"O, Nidža!" je vzkliknil pesnik. "Ure, ki jih moram"

preživeti daleč od tebe, so mračnejše od brezvezdnih noči! Ljubim te! Nikoli prej nisem srečal ženske, ki bi bila podobna tebi. Nikoli nisem ljubil tako, kakor tebe..."

Vsakokrat, ko je šla princeska iz gradu, je videla pesnika, kako je klečal pred njo in žtegoval proti njej svoje roke.

"V tem času je bela koza pri Sulejmanu umirala."

"Brezsrčnež!" mu je govorila princeska. "Ali ne moreš razumeti, da je uboga žival prenašala udarce samo zato, ker ti je bila zvesta?"

"Trsaahh!" je vzkliknil starec, "zares sem bil neusmiljen, da sem tako postopal s kozo! Videla boš, kako bom odlej pazil nanjo..."

Starec je izpolnil obljubo. Dolgo je stal sklonjen nad kozinim ležiščem. A bilo je prepozno: ob svitu prvih zvezd je koza izdihnila.

Ko je mala princeska izvedela, da je koza umrla, je grenko zakljala. Ko pa se je vrnila v grad, je bila silno presenečena, ko ob vhodu ni videla svojega pesnika-vagabunda in vprašala je svojega intendanta:

"Kaj se je zgodilo s pesnikom?"

"Nazadnje je le odšel," je poročil intendant. "Ko je odhajal, je jokal."

Princeska je zbežala na stolp - srce ji je močno bilo. Solze so ji stopile v oči. Nehote se je bila privadila na tega človeka s tako iskrenimi očmi.

Ko je prišla na vrh stolpa, ga je videla, kako je šel sklonjen skozi puščavo. Poklicala ga je, ali bil je že predaleč, ni je slišal.

Sele tedaj je princeska spoznala, da je ljubila pesnika-vagabunda, toda bilo je prepozno. Razumela je, da je uničila svojo ljubezen, ker je mučila pesnikovo srce, kakor je bil stari Sulejman mučil kozo. A ljubezen je redki gost in prava ljubezen potrka le dvakrat ali trikrat v življenju na naša vrata...

KAKO SO GRADILI ŽELEZNIČO ČEZ VISOKE TURE

Pred nekaj dnevi je v Solnogradu upal bivši avstrijski železniški minister upokojeni podmaršal baron Guttenberg. Bil je avstrijski železniški minister v znani Badenijevi vladi, ki jo imajo sicer bivši avstro-ogrijski Slovani v slabem spominu.

Narče za tursko železnico je izdelal inženir Wurm, ki si je izbral za železnico že takrat slovečo dolino Gastein. Pri Bochstainu so začeli vrtati predor v Turo v višini 1226 m nad morskno gladino.

Kako težko je bilo graditi to železnico, naj povedo naslednje številke: Izvrtali so nič manj kakor 16 velikih in manjših predorov, zgradili čez brezna 15 mostov in napravili 20 viaduktov.

Minister Guttenberg, ki je začel graditi to progo, tudi kot minister ni dočkal, da bi bila dovršena, ker je že pred Wurmom moral odstopiti z Badenijevo vlado vred.

Bodočnost francoskega franka

Švicarski list "Journal de Geneve" je pred kratkim objavil izredno zanimiv članek o bodočnosti francoskega franka. Pisec ugotavlja, da smatrajo nekateri denarno stanje Francije podobno stanju Nemčije, in to zaradi nihanj, katerim je podvržen frank tako v oficialnem menjalnem prometu, kakor v prometu z bankovci.

"Stanje Francije," piše švicarski list, "v zgodovini nima sebi podobnega. Na eni strani živi v vezanem gospodarstvu, z denarjem ki je v notranjem prometu omejen le na vlogo plačilnega instrumenta, na drugi strani pa po-eduje, ne glede na izvoženi kapital, zlatu, zalogo, ki ostane dasiravno zmanjšana, še vedno tretja na svetu (za Rusijo in Združenim državam), in katere bi se, ko bo za to prišel dan, lahko poslužila za povečanje obtoka denarja po najbolj klasičnem primeru."

Na prvi pogled bi se zdelo, da je Francija oproščena o-gromnih bremen, to je vojnih izdatkov, ki v Angliji in Združenih državah dosegajo vrto-glave visine. Pomisliti pa je treba, da mora zadostiti krutim potrebam okupacije. Ta položaj prav gotovo povzroča inflacijo denarja, predstavlja pa zlasti materialno oviro ter zmanjšanje osebnih ugodnosti na splošno.

Res je, da je bil preizkušnja težka, in pa vsaj to prednost, da je ob njej zavarovana bodočnost ter da je v sedanjem času ohranila franku le rahlo okvrajeno vrednost. Postopek, katerega se je v ta namen posluževala, je tako znan, da ni vredno muditi se ob njem dalj časa; nadzorovanje deviznega prometa, nadzorovanje izvoza, pregled živil, racioniranje ter

so se v notranjosti Visokih Tur pokazale posebne geološke težave, ki jih graditelji nikakor ni mogli slutiti.

Minister Guttenberg, ki je začel graditi to progo, tudi kot minister ni dočkal, da bi bila dovršena, ker je že pred Wurmom moral odstopiti z Badenijevo vlado vred.

določitev maksimalnih cen. Vse to je v Franciji prav tako natančno urejeno kot v Nemčiji. Zaradi slabe žetve in velikih razdejanj, ki jih je povzročila vojna, cen ni bilo mogoče ohraniti na nivoju lanskega leta. Na splošno pa so bili vendarle doseženi zadovoljivi rezultati. Primeri, za katere omenimo iz zanesljivega vira, kažejo popolnoma jasan način, da je kupna moč francoskega franka večja kot bi to pričakovali od prostega prometa denarja.

Zgodovina Francije, - zaključuje švicarski list, - je bogata na nesrečah, ki so bile hitro popravljive. Če si priključimo nazaj v spomin vojaški polom v juniju, preseljevanje prebivalstva s severa in vzhoda, pa če se poleg tega spomnimo, v kakšnem stanju so bile sile srednje Evrope spomladi leta 1919, se lahko sanjčimo stabilnosti in mirnosti francoskega ljudstva, ki se je tako hitro znašlo ter se vrglo na delo. Tudi to dejstvo bo jutri štel. Pa če skušamo pregledati vse možnosti, ki jih ima francoski frank v bodočnosti, se moramo ob tej priliki spomniti tudi na važno dejstvo, da je bila ob priliki francosko-švicarskih trgovinskih razgovorov določena švicarskemu franku vrednost desetih francoskih frankov, kot najbolj praktična in najbolj odgovarjajoča.

STAVKE IN URAVNAVE

V St. Louisu se vedno stavka 1500 zidarjev, članov Ameriške delavske federacije, ki so bili zaposleni pri gradnji vojne jasnice, katere bodo veljale štiri milijone dolarjev.

Po naročilu narodnega odbora za delavske odnose se je vrnilo v Edgewater, N. J., na delo trideset Fordovih delavcev, katere je že pred leti odpustila Ford Motor Company zaradi unijske delavnosti.

V zadnjem hipu je bila preprečena v okolici New Yorka stavka 2200 razvažalcev kruha, članov Bakery Drivers and Salesmen's unije (AFL), uslužbenih pri petnajstih velepekarnah.

V Mineoli, L. I., je Long Island Lighting Company sklenila novo delavsko pogodbo z bratovščino električarjev AFL.

Podrobnosti niso znane, ve se pa toliko, da bodo delavcem znatno izboljšani delovni pogoji. V Medini, N. Y., so zaposleni v tovarnah za konzerve H. H. Heinz Co. Vseh delavcev, moških in žensk, je 1100.

Vsled stavke 200 članov National Maritime unije ne morejo voziti tovorni parniki med Buffalo in Chicago. Mornarji so zaslužili dose-daj od \$90 do \$125 na mesec. Zahtevajo 24 odstotno povišanje plače.

V AMERIKI JE DOVOLJ SIRA

Poljedelski tajnik Wickard je precej razburil wisconsinški obrambni svet s svojim pozivom, naj se ameriški narod omeji pri porabi sira, da ga bo mogoče dovolj poslati v Anglijo.

"Po našem mnenju," je odgovoril zastopnik obrambnega sveta Wickardu, "vaš poziv ni upravičen ter ni v interesu ljudskega zdravja, še manj pa v interesu narodnega blagostanja."

"Mi smo trdno prepričani, da je mogoče proizvesti sir in evapriranega mleka v tej državi tako zvišati, da bo obojega dovolj za ameriški narod kot tudi za pomoč Angliji in drugim demokracijam."

NORMAN THOMAS IN KNOX

Norman Thomas, narodni predsednik socialistične stranke v Združenih državah, je rekel časnikiarjem:

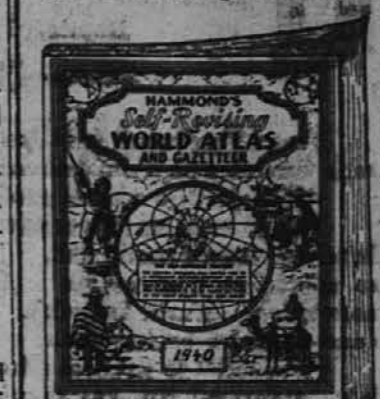
"Ameriški mornariški tajnik Frank Knox predlaga, naj bi ameriške bojne ladje predprijeli v Atlantskega oceana nemške podmornice. Ta predlog je ne-ameriški, ter v bistvu nič drugega kot vojna propaganda. S svojim predlogom je Knox pobil več tisto, kar je bil lani obljubil pred kongresom. Njegovo izjavo je mogoče primerjati izjavi angleškega generala Wavella, ki je rekel, da potrebuje Anglija ameriško vojskovanje na kopnem na morju in v zraku."

"S svojo izjavo je zkušal Knox vplivati na predsednika Roosevelta, da bi pojasnil svoje mnenje."

Norman Thomas je dopotoval iz New Yorka v Chicago, kjer bo imel po radio več govorov.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je važno imeti pri roki Atlas, ki ga pošljemo našim naročnikom po najnižji ceni. Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev 48 velikih strani; 22 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav v celotni državi; 48 svetovnih slik popolnoma osnaja; Zanimivi svetovni dogodki. Najnovejši zemljevid kase cel svet in tudi; RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO; ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIE; PRIKLJUČITEV ČEHO-SLOVAŠKE K NEMČIJI; NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Poslajte svoto v znakah po 2 os. po 2 šteta.

Posebnost:

HAMMONDOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete v izdajatelju zemljevidov, vam daje priložnost, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojskujočih se držav, kakor bodo pramenjene po sedanjih vojah.

Naročite Atlas pri: "GLAS NARODA" 216 WEST 10th STREET NEW YORK, N. Y.

NERODNA POZABLJIVOST.

Priljubljeni klub v Clevelandu je priredil družabni večer, na katerem naj bi bil članom predaval sloveč predavatelj in strokovnjak, kako naj si urečimo spomin ter pobijamo nerodno pozabljenost. Ker je bil predavatelj slovečega imena je bila dvorana družabnega kluba polna, najbolj izbrana občinstva. Toda zastoni so čakali predavatelja, ki ga ni bilo, ker je pozabil na svoje predavanje.

Spisi Josip Jurčiča

- I. ZVEZEK: Uvod - Narodne pravljice in pripovedke. - Spomini na deda. - Jurij Kozjak. - Jesenska noč med slovenskimi polharji. - Domen. - Dva prijatelja. II. ZVEZEK: Jurij Kobila. - Tihotapec. - Vrban Smukova ženitev. - Klosterski žolnir. - Grad Bojinje. - Golida. III. ZVEZEK: Deseti brat. - Nemški valpet. IV. ZVEZEK: Cvet in sad. - Hči mestnega sodnika. - Kozlovska sodba v Višnji gori. - Dva brata. V. ZVEZEK: Sosedov sin. - Sin kmetakega cesarja. - Med dvema stoloma. VI. ZVEZEK: Dr. Zober. - Tugomer. VII. ZVEZEK: Lepa Vida. - Pina tobaka. Moč in pravica. - V vojni krajini. - Prava med bratoma. VIII. ZVEZEK: Ivan Erasm Tatenbah. - Bojnim se to. - Črtica iz življenja političnega agitatorja. - Telečja pečenka. - Šest parov klobas. - Po tobaku smrdiš. - Ženitev iz nevoščljivosti. - Spomini starega Slovenca Andreja Pajka. IX. ZVEZEK: Rokovnjači. - Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir grašč. - Pona-rejeni bankovci. X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov...\$10 POSAMEZNI ZVEZKI \$1.50 Naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. CO. "GLAS NARODA" 216 WEST 10th STREET NEW YORK, N. Y.

KONFERENCA ANGLEŠKIH IN ZAVEZNIŠKIH DRŽAVNIKOV

Angleški kralj Jurij se razgovarja z generalom Sikorskim, p. l. in britanskim ministrom, predsednikom Winston Churchill in vnanji minister Anthony Eden.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Polje nastora je ravno do kdaj imate plačano naročilo. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebne denarje in stroške, vse prošimo, da skrbite naročila ne pravočasno poravnati. Pošljite naročilo naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kolih imena so listana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših vojakov nastajati. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročilo.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin. JOLORADO: Pueblo, Peter Cullig. Waisenburg, M. J. Bayne. INDIANA: Indianapolis: Frank Zupancic. ILLINOIS: Chicago, J. Barša. Cleora, J. Fabian (Chicago, Cleora in Illinois). Joliet, Jennie Bamblich. La Salle, J. Spellig. Mascoutah, Frank Augustin. North Chicago in Waukegan, H. H. Wirtsek. WARTLAND: Kitamiller, Fr. Vedovras. MICHIGAN: Detroit, L. Plankar. MINNESOTA: Chisholm, J. Lukančič. May, Joe J. Fustal. Eveleth, Louis Gouly. Gilbert, Louis Vessel. Hibbing, John Povše. MONTANA: Redrup, M. M. Panias. Washoe, L. Champs. NEBRASKA: Omaha, P. Broderick. NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet. Gowanda, Karl Struška. Flint, Paul Frank Wiele. Worcester, Peter Rode. OHIO: Barborton, Frank Treib.
- Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Remlik, John Slapnik. Girard, Anton Nagode. Lorain, Louis Balfant, John Kusan. Youngstown, Anton Kihaj. OREGON: Oregon City, J. Koblar. PENNSYLVANIA: Bessmer, John Jevntkar. Conshohugh, J. Hresovos. Cooverdale in okolici, Mrs. Ivana Hupnik. Export, Louis Jovančič. Farrell, Jerry Okopi. Forest City, Math Kamin. Fr. Blodnikar. Greensburg, Frank Novak. Homer City, Fr. Ferenčič. Imperial, Vence Palcich. Johnstown, John Poljanec. Kravn, Ant. Tabšič. Lanesne, Frank Balloch. Midway, Joud Žust. Pittsburgh in okolici, Philip Progar. Steelton, A. Hrnč. Turtle Creek, Fr. Schigler. West Newton, Joseph Jovan. WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Štef. Sheboygan, Joseph Hahn. WYOMING: Rock Springs, Louis Tauscher. Diamondville, Joe Rolich.

GOSPOD IZ KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

38

Franc Ferdinand je bil izločen. Trgal je rutico, grizel se je v ustnice pa ni imel ničesar, da bi bil znesel togto. "Hitreje!" je ukazal grofu "Hitreje naj vozi!"

Voz je zavil na Favoritsko cesto. Žalne zastave so togo in težko visele v motni dan. Pešci, ki so videli dvorno kočijo, so spočtivo pozdravljali Kočija je obstala pred palačo nadvojvode Karla Ludvika. Na stopnicah je Franc Ferdinand zagledal brata Otona.

"Franci!" je zaklical Oton mu pohitel naproti in ga objel. "Servas! Nu, kaj praviš? Skoraj verjeti ne morem, vse se mi še vrti."

"Če krokanja," je rekel Franc Ferdinand. "Oh ne, kaj ti hodi na misel? Krokanja je zdaj konec, ko bo toliko mesecev žalovanje. Pri cesarju si bil, kaj ne? Tak povej, kako je bilo? Ali ti je že uradno oznanil, da si prestolonaslednik? V mestu povsod pripovedujejo, da se je papa odrekel. Torej kako, ali je res, ali ni?"

"Ne vem, prav nič ne vem."

"Kako da ne? Kaj ni cesar nič omenil?"

"Ni besedice o tem!"

Oton je osuplo pogledal, nato je udaril Franca Ferdinanda po ramenu:

"A stvar je vendar samoumevna. Jasna kakor beli dan. Papa ni ni ne isel na to, da bi utegnil kdaj vladati. V njegovih letih — in sploh veseli je, da ima mir in da more igrati pokrovitelja pri veterarjih. Večje dolžnosti ne bi bile zanj, pokrovitelje pri veterarjih. Ne, jasno je, da si ti prestolonaslednik. Ti, tako sem vesel, Franci, tako strašno sem vesel, da si ni misliti ne moreš! Imeniten cesar boš! Na prestolu spada mlad človek, častihlepen, odločen, pameten, resen človek. Torej čuovito. Čuovito cesar boš!"

Otonove oči so sijale, in se smejala. Franc Ferdinand je začuden in veselo presenečen gledal to odkritosrčno, brez zavistno, prekipelavo radost in prisrčnost

"Kar dobe rdečo je," je pomislil. "Tako povsem brez nevoščljivosti. Mnogo dobrodušnejši od mene. A to ni čudo. Lažkomiselnim ljudje so zmerom dobrodušnejši."

Oton je segel bratu pod pazduho ter je rešetati ljubezensko zgodbo o cesarjevi in baronici Vetseri. Franc Ferdinand, ki je poslušal le s pol ušesa, mu je segel v besedo.

"Čuj, Oton, ti bi lahko vprašal papana. Veš, povsem nezavestljivo bi ga vprašal, ali misli biti uradno prestolonaslednik ali se odreče meni v korist. Sam ga ne maram vpraševati. — Saj razumeš?"

"Iz vaše volje, Franci. Samo da pride — takoj ga vprašam!"

Brata sta sedla v rdeči salon, ostali otroci so prisledli k njima. Dvajsetletni Ferdinand Karel je vzdihnil:

"Zdaj nekaj mesecev ne bomo mogli hoditi v dvorno gledališče."

"Strašna nesreča," se je Oton porogal. "Beži, beži s svojim priskutnim dvornim gledališčem. — Da, otroci, baronica Vetsera torej..."

Ni se naveličal pripovedovanja o Vetseri. Čez eno uro je prišel višji dvornik nadvojvode Karla Ludvika in javil, da je njegovo voščinstvo poklicalo njegovo cesarsko visokost v avdienco. Ljudi matere ni bilo od nikoder. Oton se je poslovil. Vzdihnil je in rekel, da mora "k ženi in otroku," a da se popoldne vrne.

Popoldne je grof Wurmbraun prinesel časnik, ki ga je smehljaje se podal Francu Ferdinandu. Na prvi strani je bilo močno natiskano:

"Nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este, je bil danes pri cesarju v posebnih, določeni avdienci. Med to avdienco je cesar naznanil nadvojvodi, da ga sestra postaja za prestolonaslednika. Nadvojvoda Karel Ludvik se je odrekel prestolonasledstva v korist nadvojvodi Francu Ferdinandu."

Budi Oton, ki je prišel nekaj minut pozneje, je prinesel bratu časnik in s svetlim obrazom dejal:

"Nu vidiš, Franci. Gotovo nisi dobro slišal, kaj ti je včeraj cesar. Jaz tudi nič ne slišim, kadar sem razburjen. Torej krasno! Čuovito! Prav za prav je bilo samoumevno. Kje je pa najin stari gospod? Kje je papček?"

Oče in mati sta prisla šele proti večeru. Karel Ludvik je znanostno pogledal najtarejšega in. Tudi Marija Terezija je bila zelo resna.

Oton ni videl zakrbljenih obrazov.

"Torej, papa, stvar je že v časniku," je rekel. "Prav imaš. Z vladanjem naj se je Franci ubija. To mora biti krasen občutek, če stoji človek pred cesarjem in reče: "Nočem biti prestolonaslednik!"

Oče se je v zadregi nasmešnil in dejal:

"Samo da na želost ni res. Jutri izide uradni popravek; je že na poti."

Nato je povedal, da cesar želi, naj ne bo za zdaj nikakega razpravljanja o prestolonasledništvu. "Prestola se lahko odrečeš tudi pozneje, ko mene več ne bo," da je rekel cesar.

Oton je sočutno pogledal Franca Ferdinanda, ki je bil strahotno bled.

"Devansko je stvar tako in tako brez pomena," je dodal Karel Ludvik in se boječe ozrl na Franca Ferdinanda. "Let ni je skero toliko kakor cesarju in cesar je dosti bolj zdrav od mene. Franci že pride na vrsto, to je gotovo."

Franc Ferdinand se ni mogel dalj krotiti. Vstal je in odšel iz oboe.

"Kaj si, da bi bil rad že zdaj prestolonaslednik?" je oče vprašal Otona, ki se je bil zresnil.

"Jaz pač človek dolžnosti," je Oton odvrnil. "Najrajši bi si jih naprti sto na en mah. Da sem jaz na njegovem mestu, bi se rajši dobro zabaval."

"Zabavaš se tako in tako," se je nasmešnil oče.

[Nadaljevanje prihodnjim.]

General John Dill,

"MOŽ, KI SREČO OBRAČA."

Angleži imajo že od nekdaj tako navado, da vsakemu bolj imenitnemu Angležu dajo kak javen priimek. Tako svojega ministra, kega predsednik Winstona Churchilla, ki je že 70 let, radi imenujejo "mladenič, ki se mu vedno mudi" — zaradi njegovega živahnega temperamenta. Nad tem se na Angleškem nikdo ne spotika. V kratkih besedah tako označijo njegov značaj ali kako drugo njegovo posebnost.

Vrhovnega poveljnika angleške armade generala Dilla, imenujejo "mož, ki vedno srečo obrača," in sicer na boljše obrača.

John Dill je hladen mož, kakor vsak Anglež. Pravijo, da je tako suhoparen in suh, kakor žgana opeka. Zato se za take pridevke, ki mu jih dajejo, nič ne mení. Če bi hotel o tem razmislicati, bi pa moral vendarle priznati da igra sreče v njegovem življenju nenehnavadno veliko vlogo. Rekli smo, da je general Dill, ki je zdaj blizu 60 let star, Anglež. Pa ni čisto natančno tako, ker je prav za prav Irec. Doma je iz severnega kota Irske, ki je po večini anglikanska, in sicer iz njenega glavnega mesta Belfasta. Kot deček je prišel v kadetnico, da se izobrazi za častnika angleške armade. Kadetnica v Sandhurstu, kjer je Dill začel svoje vojaške nauke je po angleški navadi vsako leto imela tekme v kriketu s fanti angleške pomorske šole. In vsako leto so kadeti iz Sandhursta imeli tako smolo, da so jih pomorski vedno premagali. Tisto leto, ko je Dill stopil v kadetnico, je moral tudi on s tovariši tekmovati zoper "navalce." Že takrat so mu rekli, da je on obrnil srečo.

Ko je bila burska vojna v Južni Afriki, se je udeležil tudi mladi Dill kot pehotni poročnik. Angleški listi pripovedujejo, da sta se takrat prvič v življenju srečala Churchill in Dill. Njato je Dill služil po različnih angleških polkih, dokler ni izbruhnila svetovna vojna, katere se je udeleževal kot polkovnik. Tukaj je prvičkrat nastopil v vsej javnosti kot mož, kateri obrača srečo. Leta 1918 so namreč angleške čete izvsnile tisti sloveči napad na Nemce pri Cambraiu in St. Quentinu. Tisti angleški napad s tanki je bil odločilen. Izvedel pa ga je prvi tisti vojaški oddelček, ki mu je poveljeval polkovnik DILL. Zato je dobil tudi najvišja odlikovanja ter se je na koncu vojne močno čaščen vrnil domov.

Nato je Dill postal poveljnik pehotne brigade, potem je bil učitelj na sloveči vojaški šoli v Aldershotu, ki slovi po svojih velikih konjeniških paradah, nakar je dobil vodstvo štabnega kolegija. Povsod se je izkazal nadarjenega častnika

ki je imel poseben dar pravilno obklevati s častniki druge barve. To mu je kasneje mnogo koristilo. Toda "vojaško potepuško življenje", kakor se je Dill nekoč v šali izjavil, nikakor še ni bilo končano. Prestavili so ga v London, in sicer v poročevalski odsek, kjer mu je grozila nevarnost, da postane "pisarniški general." Tega se je mož na vso moč branil. Zato so ga leta 1936 prestavili na sila važno in odgovorno mesto v vojnem ministertvu. Takrat so mu rekli: "Ta naloga je neprijetna, zelo grenka in neprijljuba. Zato lahko odklonite." On pa je odgovoril: "Sprejemim!" In tako je postal prvi poveljnik angleških čet v Palestini.

To je bilo leta 1936, ko so se v Sveti deželi na življenje in smrt bojevali Arabci in Židje. Boji so bili na višku. Ni bilo dneva brez bombnega napada na angleške vojašnice in židovske naselbine. Kmalu potem, ko je Dill prišel v Palestino, je voditelj arabskih vstajev Fawzi Kavaki na njegovo glavo razpisal nagrado 500 funtov. Kavaki je že vedel, zakaj je to storil, saj je Dilla poznal še iz za svetovne vojne, ko sta se skupaj bojevala zoper Turke. Zato je vedel kako nevaren nasprotnik je ta Dill. Ko je Dill nekega dne ogledoval vojaške naprave pri Haifi, ga je neki Arabec z nožem napadel. Samo pozornosti Dillovega spremljevalca se je mogel Dill zadržati, da je ostal živ. Toda tisti atentat mu je prinesel srečo. Med Arabci se je razneslo, da je Dill neranjiv, nakar so mu dali mir. Tako je Dill leto kasneje lahko izročil pomirjeno Palestino svojemu nasledniku Tegartu.

"Mož, ki mu je sreča tako zvesta," je ob začetku sedanje vojne bil poveljnik prvega armadnega zbora. Da že takrat ni dobil kakšnega višjega poveljstva, je vzrok ta, ker sta s tedanjim angleškim vojnim ministrom Hoare Belisem grdo gledala. Ko pa se je francoska moč sesula, je angleško javno mnenje odločno zahtevalo, da Dill stopi na čelo armade. Ko je tedaj nastopil Churchill, je med prvimi odloki njegove vladbe bil ta, da je Dilla postavil na mesto generala Ironsidea v vodstvu angleškega generalnega štaba. Dill ni kak enostranski poklicni vojskav, marveč ima fantazijo in duševno gibčnost pravega Ircja, ki se je že dolga leta udeleževal kot sodelavec angleške revije za duševne naloge. Zdaj pa stoji pred največjo duševno nalogo svojega življenja. Njegovo potovanje s ministrom Edenom dokazuje, da ni voljan nasprotniku prepustiti Sredozemsko morje. Ali pa bo kos splošnemu naskoku močnega sovražnika? Morda ga doleti usoda kakšnega Gamelina. Morda

pa njegovo ime kdaj pride v zgodovino kot ime moža, ki je v odločilnem trenutku preobrnil srečo v svojo korist in s tem v korist svojega naroda. Toda — kdo to ve!

MRAVLJE CELE POKRAJJE NE SPREMINJAJO V PUŠČAVO.

Iz glavnega mesta Brazilije v Južni Ameriki, iz Rio de Janeiro, poročajo o velikanski škodi, ki je vsej tej deželi povzročila mala mravlja, ki je pri nas v severni Ameriki in v Evropi — hvala Bogu — ne znana. Zoper to mravljo se znanost in go-podlarstvo tamkajšnjih krajev že dolga leta zama bori. Ta mravlja je doslej že povzročila, da so cele dežele ob tropskem pasu na obeh straneh ravnika v Južni Ameriki opustošene. Zlasti pa zaradi te mravlje trpi Brazilija, kjer je ta mravlja doslej uničila že celo gozdove in nasade banan, pomaranč in sladkornega trsa. Vse tisto, kar je nekdanje bujno južno rastlinje, je zdaj skoraj gola puščava. Samo v brazilski provinci Sao Paulo ta mravlja vsako leto napravi najmanj za 20 milijonov dolarjev škode, in to vsako leto.

Ta mravlja je vsekakor najbolj čudna žival v naravi. Njeno škodljivo delovanje je v glavnem omejeno na to, da grize in obgrize vse sveže listje in brstičje na nasadih. Mravlja to zagrizeno listje v kosih noči s seboj v svojo naselbino. Tako mravljinje vojske opustošijo velikanske množine drevoja naenkrat. Če se pa to že razširi, bi utegnili postati ogrožen obstoj vseh južnoameriških narodov. Doslej je bilo zaman vse prizadevanje, da bi mravljo zatrli.

Ta mravlja živi v mravljiščih, ki so spet posebnost svoje vrste. Mravljinjsa so tako zgrajena, da segajo kakih 10 metrov globoko pod zemljo. Tukaj se razširijo kakih 30 metrov na široko. V teh mravljinjskih živijo milijoni mravelj.

Od tod potem vsak dan hodi na stotisoče teh malih roparjev na svoje pohode unirevat drevje. Spočetka znanost ni vedela, zakaj ta mravlja tako rada grize listje ter potem kose nosi s seboj v mravljinjske. Šele pred kratkim so učenjaki dognali, da mravlja tega listja prav za prav ni ne žre, v čemer se bistveno razlikuje od drugih 5000 vrst mravelj, ki živijo od rastlinskih sokov. Te mravlje pa imajo kose listja za druge namene. V svojih podzemeljskih vrtovih, če jih smemo tako imenovati, razgrizeno listje raztrsejo. Na tem listju pa potem zrastejo posebne male gobice, katere mravlje goje in potem od njih žive. Te gobe znanost imenuje "mravljinjski kruh". Listi pa izločajo tiste gobice iz sebe le, če jih je popelj mravlja objedla. To je tako, kakor smreka izloča smolo le, če smo drevo z nožem ali sekuro načeli.

Vse ogromne naselbine teh mravelj morejo živeti zgolj od teh malih gobic. Matica ima krila ter zraste 10 do 15 cm dolga. V enem letu znese toliko jajčec, iz katerih se zvali toliko novih mravelj, da le ena matica more vsako leto znova napolniti po eno novo naselbino. Zato je umevno, da postaja ta mravlja že zaradi svojega nemarško naglega razmnoževanja res nevarna gospodarskemu obstanku Južne Amerike. Znanost doslej še ne pozna sredstva zoper te škodljivce. Brazilski učenjaki so zdaj naprosili za pomoč celo vrsto ameriških in evropskih učenjakov, ki naj pomagajo tega škodljivca ugonobiti.

KUHARSKA KNJIGA:
Recipes of All Nations
 (V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
 Stane samo **2.00**

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street : New York, N. Y.

WHEELER PROTI TAJNIKU KNOXU

Nadaljevanje s 1. strani.

— Dasi dežela ni pripravljena, jo hoče ta človek pahnuti v vojno. Ali upa ta divji vojni propagandist, da bodo šle Zdr. države v vojno, ne da bi jo napovedale? Že mora misliti nekaj takega, kajti poudariti je treba, da mornariški tajnik Knox ni sam. Na delu je vojna zveza, ki ima svoj glavni stan v New Yorku.

Senator je tudi proti vsaki spremembi postave, ki bi dovolila narodne gardiste ali vojaške obveznike pošiljati iz Združenih držav. Predsednika Roosevelt je Wheeler pozval, naj "povede narod spet k pameti."

NOTE ZA KLAVIR ALI HARMONIKO

1. SLOVENIAN DANCE VANDA POLKA 38
2. PO JEZERU KOLO 38
3. BARČICA MLADI KAPETANE 38
4. OHIO VALLEY SYLVIA POLKA 38
5. TAM NA VETNI GREDI MARIBOR WALTZ 38
6. SPAVAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ 38
7. DEKLE NA VETI OJ, MARIČKA, PEGLAJ... 38
8. ZIDANA MARELA (polka) VESELI BRATCI (mazurka) 38

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

- Ameriška slovenska lira, (Holmar) 50
- Orlovsko himno (Vodopivec) 50
- Slovenski akordi, 22 mešanik in mešanik zborov (Karl Adamič) 70
- Trije mešanik zbori (glasbena Matica) 30
- V pepelnici noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Sattner).... 50
- Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 60
- Dve pesmi, (Prelovec) za 2 sklad zbor in solo 24
- Naši himni, dvoglasne 20
- Gorski odmevi, (Lahartar), II. zvezek, mešanik zbori 30

ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

- Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 75
- Bom šel na planino, (Bajuk), podpouri 50
- ZA CITRE: Počuk za citre. — 4 zvezki — (Kofelj) 1.00

ZA KLAVIR: Buri pridejo. — Koravnice — 30

- Slovenske narodne pesmi, Janko Žirovnik
- I. zvezek, 123 pesmi za mešanik ali ženski zbor 1.25
- II. zvezek, 77 pesmi za mešanik in mešanik zbor 1.25
- 100 narodnih pesmi za mešanik in mešanik zbor, Emil Adamič 1.00
- FANTJE NA VASI, 18 narodnih za mešanik zbor, Ciril Pregelj... 50

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"
 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vestvarjajo zgodovino. Svetovnih vesti pa ne morete razumno nasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammond's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." Toda vse drugo je res, kot ta trditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglavitna stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodatno zemljevid, ki kažejo premenjene meje vseh držav, ki bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli tekom 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančno isti izpolnili vsa svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGARNI "GLASA NARODA", 216 West 18th St., New York.